

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK i AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću mjesečno K 1'25, godišnje K 15'—. Za INOZEMSTVO suviše poštarina. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

VEČERNJI LIST

Izlazi utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNIČTVO i UPRAVA „Hrvatske Rieči“ nalaze se u „Hrvatskoj Tiskari“ (Dr. Krstelj i drug). — Rukopisi ne vraćaju se. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Tisak „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug). — Vlastnik, izdatelj i odgovorni urednik JOSIP DREZGA.

OGLASI PO CIENIKU.

God. IX.

ŠIBENIK, utorak 11. veljače 1913.

Broj 793

Riečko pitanje.

Budimpešta, 11 veljače. (Službeno) Budimpeštanska, zagrebačka i bečka štampa u zadnje vrijeme donosila je viest o osnutku nove biskupije — na Rieci. Pošto ova viest, unatoč opetovanih dementa, ponovno izlazi na površinu, na mjerodavnom mjestu se izjavlja, da je ta viest bez ikakva temelja. Ugarska vlada u ovom predmetu nije uobče poduzela nikakva koraka.

Pitanje odciepljenja Rieke od senjske biskupije, dotično pitanje o razvrgnuću i zadnje veze koja Rieku veže sa Hrvatskom, izkrasava svako neko doba. Potaknuto je evo i sada, i baš, kao prije, u prilikama po naš narod nepovoljnim, sred komesarijata, kada je svaka otporna snaga naroda skućena i hrvatskom saboru onemogućeno da zauzme stanovište odgovarajuće državnopravnom položaju krajevine Hrvatske.

Ne ćemo da razglabamo stvar sa stanovišta vjersko-crkvenog. Katolička hijerarhija izjavila i naglasila je opetovano, da promjene položaja Rieke u crkvenom smislu nemoše bit bez znanja i privole senjskog ordinarijata i hrvatskog metropolite. To sa stanovište pravnog. S moralnog pako gledišta — citirali ćemo rieči senjskog biskupa presv. Vučića — radi odciepljenja Rieke od senjske biskupije „najviše bi stradala Crkva, jer bi neprijatelji vjere počeli najviše navaljivati na Rim, pa bi i bezumni pokret za apostaziju mogao zahvatiti šire dimenzije, jer će protivnici vjere upotrebiti u priliku, da podkopaju ugled Crkve, a ne će upozoriti narod na prave krivce separacije“.

Pitanje odciepljenja Rieke od senjske biskupije čisto je političko i nama je milo konstatirati, da je cje-

lokupni naš episkopat uzeo stvar stog gledišta, kao atentat na hrvatski narod i da je jednodušno ustao proti svakom krunjenju prava Hrvatske. Magjarskoj vladi sigurno nije do ono pet riečkih Magjara što polaze crkve, ma je njoj odciepljenje Rieke od jurisdikcije hrvatskog metropolite i osnutak riečke samostalne biskupije sa magjarskim prelatom na čelu jedno novo sredstvo u magjarizaciji riečkog pučanstva koje je u pretežnoj većini hrvatsko. Niti je ljubav prema vjeri i Bogu vodila deputaciju riečkih talijanaša do samog Vatikana, u istu svrhu, već mržnja na hrvatstvo.

Kada su doprli prvi glasovi, poduprti informacijama iz pouzdanih vrela, da je odciepljenje Rieke gotova stvar i da je magjarski prelat Veszota imenovan biskupom samostalne riečke biskupije, nismo bez neke bojazni išli u susret razvitku same stvari, znajući za faktore koji to pokreću i za slabost te neupućenost Vatikana u našim stvarima. Javljalo se, da je i sam vladar na odciepljenje pristao i da još treba tek podpisa pape Pija X. U tili čas skočio je hrvatski katolički episkopat sa nadbiskupom koadjutorom drom. Bauerom na čelu, skočili su bogoslovi i cjelokupna naša mladost, senjsko gradsko zastupstvo brzozjavkama i predstavkama na prijestolonasljednika nadvojvodu Frana Ferdinanda, na sv. Oca i kardinala Merry del Vala. Nadbiskup dr. Bauer intervenirao je kod bečkog nuncija mons. Scapinelli-a, koji je na to izjavio da su sve viesti o odciepljenju Rieke od senjske biskupije neosnovane i netemeljite. Napokon je i sama ugarska vlada bila prinukana takove viesti dementirati.

Izgleda dakle, da je otrgnuće zadnje veze koja spaja Rieku sa Hrvatskom za sada spriječeno. Ovo ipak još ne znači, da će se i Magjari i

Borba oko Drinopolja.

General Schukri Pascha

General Ivanov

O zapovjedniku turske posade u Drinopolju Šukri paši donosimo pitanje u današnjem podlistku. — General Ivanov, zapovjednik druge bugarske vojske i sadanji vrhovni zapovjednik vojske pred Drinopoljem, već se odlikovao u ratu g. 1876. kao i u vojni protiv Srbije g. 1886. Na glasu je kao vanredno sposoban vojskovođa.

talijanaši riečki odreći svojih težnja da zatru i ono malo hrvatstva što ga nosi Rieci njen crkveni odnošaj. Oprez se namiče sam po sebi. Hrvatski episkopat mora biti na straži, uvijek budan, imajuć pred očima da bi poraz hrvatskog stanovišta u ovom pitanju bio debacle i njegovog prestiža i katoličanstva samog.

Još nešto o uljarstvu.

Radi važnosti stvari objelodanjemo slijedeće pismo poslano nam od g. F. Artmanna kr. konzulenta u ministarstvu poljodjelstva i upravitelja uljarskog odsjeka u Zadru: Velecijenjeni Gospodine! U zadnjim dvama brojevima vrlo cijenjenih novina „Hrvatska Rieč“ biše objelodanjena 2 članka, jedan vrhu obćenite važnosti uljarske akcije, a drugi vrhu pitanja cijene ulja.

Ja sam oba članka pročitao s velikim interesom. Osobito me je obradovalo, da je baš u Šibeniku bila objelodanjena

tako ispravna interpretacija onoga, što mi hoćemo, obzirom na to što smo uslied teških prilika u Murteru prošli dvije godine, pune napora i brige.

Vi znate da je u Murteru postojalo velikih poteškoća u svoje doba zbog nemogućnosti, da se nadje kredita, te sam se ja zbilja kroz ove dvije godine mnogo trudio da onom pučanstvu pomognem, pa mislim, da se zadruga, uslied velike berbe ove godine, može smatrati spašenom za budućnost u financijskom pogledu.

Osobito me je interesirala kao novost u drugom članku svaćanje u pogledu umjerenog očekivanja cijene sa strane producenata.

Ja sam više puta imao prigode izraziti se, da sam se svojim iskustvom u Dalmaciji uvjerio, da se ne samo radi o razboritom pučanstvu koje ima dar brzog shvaćanja, već da sam sa velikim zadovoljstvom vidio, da i najprostiji ljudi razumiju gospodarsku akciju, pravo upućenu. Naravski mora se pustiti vremena ljudima, da se novome priuče.

Pravilo mi je i pravi poteškoća to, što često ljudi, koji vole stvari, ali se ne razumiju dobro u trgovinu, očekivaju ta-

kove cijene za fina ulja, koje se jednostavno u trgovini ne plaćaju. Tjm se je u pučanstvu porodila kriva predstava o stvari, koja je prouzročila teških zapreka najboljim namjerama i radnjama.

Upravo su obračuni 1911/12 relativno veoma niski naprama cijenama prošlih godina, i ako ima još uvijek velike razlike među finim i prostim uljima, a uz to ne smije se zaboraviti, kako je to u članku posve ispravno istaknuto, da se je cijena prostog ulja uslied naše akcije znatno povećala naprama prijašnjoj cijeni.

Niži višak cijene naprama prijašnjim godinama mora se shvatiti kao posljedica toga, što je prošle godine u svim zemljama pri sredozemnom moru produkcija bila ogromna, što su pretpošte godine cijene bile vrlo visoke, a u tim slučajevima trgovci nastoje da što većim pritiskom cijena dobiju veliku korist naprama prošlosti.

Ako se pak usporede pojedine godine medju sobom, popriječni višak cijene ostaje ipak tako visok i dostatan, da se zadruga u 5-6 godina oduže, ako budu štedile, ispravno i pošteno poslovale, te budu imale nužnu početnu glavnicu.

Ponavljam da me je jasno i razumno shvaćanje pravih svrha akcije u obim člancima vrlo obradovalo.

Ako se to shvaćanje u pučanstvu proširi, to će u velike olakšati rad svima, koji se trude oko razvitka te akcije.

Uz izraz osobito poštovanja

Vaš

odani

F. Artmann.

Izmedju Austrije i Rusije.

Rusija napušta balkance?

Iz Beča javljaju, da se je princ Hohenlohe izrazio veoma oduševljeno o priemu u Petrogradu. Princ je rekao, da je u svojim sastancima sa ruskim državnici uspio, da Rusija pristane da se Skadar pripoji Albaniji i da, prama želji Austrije, bude glavnim gradom. I u ostalim visećim pitanjima izmedju Austrije i Rusije princ je sa ruskim državnici došao do potpunog sporazuma.

Beč, 11 veljače. Princ Hohenlohe povratio se amo. Trpi od influence te je morao odmah u krevet.

Junak Drinopolja.

Ponovno su pred Drinopoljem zapucali bugarski topovi i Bugari su postavili za svoj glavni cilj pad ovoga utvrđenoga mjesta. Da je to teška zadaća, koju je na se preuzela bugarska vojska, to se mora priznati, jer osim toga, što je samo Drinopolje jako utvrđeno, dolazi u obzir još i ta okolnost, što drinopoljskom turskom posadom zapovijeda general, koji svojom energijom i darom u velike pojačava otpornu snagu Drinopolja. Šukri paša nije nikakav general za paradu ili za politiku, on je samo general, samo vojnik, i to u potpunom smislu rieči. Glavna njegova karakterna crta sastoji se u tom, što je najodlučniji neprijatelj politike; uvijek se je klonio pozornica, na kojima su se vodile stranačko-političke borbe u njegovoj domovini. Ima veći dio svijeta u Evropi, koji misli o Šukri paši, da je onaj starinski časnik, tim više kada mu po ilustriranim listovima vide glavu, obraslu sijedom dlakom, upravo kao kod starih turskih paša. Ali Šukri paša je moderan časnik i možda jedan od najmodernijih što ih ima Turska.

Šukri paša se rodio godine 1854. u Erzerumu; sin je jednog turskog časnika. Kao njegov otac, tako su i svi članovi obitelji, koja potječe iz Albanije, bili vojnici, a njegov otac i stric proslavili su se u ratu na Kavkazu. Kao malo dijete došao je u ratnu školu u Carigrad, gdje

se je mladi Šukrija tako odlikovao, da je — pošto je postao nadporučnikom — godine 1885. poslan u Njemačku na daljnje študije. Ovdje je on stupio kao kapetan u drugu topničku regimentu i niko drugi nego car Vilim I. izrekao je povoljan sud o mladom časniku. U jednom pismu na sultana Abdul-Hamida veli on: „Osobita je čast za moje regimente, da imaju takove časnike u sredini“. Vrativši se u Carigrad, postao je i Šukri paša, kao i ostali u Njemačkoj obrazovani časnici, krilnim adjutantom sultanovim i povjerenom mu je zapovjedništvo topničke regimente. Kada je car Vilim II. posjetio Carigrad, predveo je Šukrija svoju regimentu kod velike parade tako sjajno, da mu je car darovao veliki red.

Na svakom mjestu gdje god je bio postavljen, odlikovao se je i bio mu je otvoren put do najvećih časti. Ali mu sreća ne posluži. Njegov oćuh, Nuri paša konjušnik sultanov, pade u nemilost i bi prognan u Damask. Radi toga se je držalo za potrebno, da se njegov pastorak odstrani iz Carigrada. Kao general brigade i zapovjednik topničke divizije bi poslan Šukri paša u Drinopolje. Nu to nije ništa smetalo Šukri pašu; glavna je stvar, da je dobio polje, na kojem će raditi i on je bio odmah zadovoljan. To je našao u Drinopolju, a naročito ga u tom pošlu nije pometao Madjar Mahmud paša, koji mu je bio starješina. On nije ni malo zavidio, što Šukri paša onako marljivo radi, „Ja sam

prvi u svojoj diviziji“ — rekao bi on često — „ja moram znati najbolje jahati i mačevati“. On je poučavao u jahanju i mačevanju svoje časnike, koje je izvan službe sabirao u sebe kod kuće, gdje im je držao predavanja o vojnim znanostima. I kako se je god brinuo oko izobrazbe časnika, tako je pazio i na vojnike. Može se mirne duše reći, da je 70—80 postotaka vojnika otpustio kući, pošto ih je naučio čitati i pisati. U službi je bio strog i neumoljiv, a u vojsci je već tada dobio pridjev „deli“.

Kasnije je postao generalom divizije i vojnim nadzornikom, pa je na ovom mjestu mogao prvi puta pokazati, koliko je on u ozbiljnom času vrijedan. Godine 1903. buknuo je veliki ustanak u Makedoniji, u kojem su na dva mjesta povelje bugarske bande boj protiv Turaka. Prvi glavni stan insurgenata bio je u Bituli, a drugi u Drinopolju. Izmedju Trnova i Vize sakupila se je bila jedna četa od 5000 do 6000 ljudi, koje je glavni cilj bila navala na Drinopolje. Ovi su događaji posve iznenadili Turke, koji nijesu imali pripravnih četa, nikakve municije; jednom riječju, situacija je bila opasna. Tada je na brzu ruku pokupio Šukri paša svu momčad, što je bila za oružje i pošao je prema glavnom stanu buntovnika. Putevi su bili slabi, prijevozna sredstva upravo mizerna, ali njegovom energijom uspelo mu je, da prevali za 12 sati put do Vize, za koji inače treba dva dana. Prije nego

što su se insurgenti mogli promisliti, šta će započeti, bili su rastjerani.

Kao za hvalu za to, premješten je u Solun. Njegova izvješća, koja je slao sultanu, bila su čisto vojne naravi; on se nije upuštao u „savremena“ izvješća, na što su ga nagonili njegovi prijatelji u Carigradu. Ovaj iskreni pošten vojnici držao je nedostojnim sebe, da bude uhoda svojih vlastitih časnika. Tako ga je lako omrazio jedan od njegovih predpostavljanih u Carigradu i postali su ga u Solun. On se je strogo držao vojne discipline i nije ništa prigovarao svome predpostavljennomu. Za čovjeka radina nema ništa gore, nego kada ga prisile, da ne radi, nu i to je pretrpio Šukri paša.

Došla je godina 1908.; godina mladoturske revolucije. U sultanovoj palači na Zlatnom rogu čulo se je iz daljine šumljenje i talasanje, kojim se je najavila ta revolucija i sultan Abdul-Hamid se je okrećao oko sebe, ne bi li našao čovjeka, kojemu bi se mogao povjeriti. Izmedju stotinu paša pao mu je pogled na Šukri pašu, koji je bio pao u nemilost. Njega je sultan poslao u Monastir i Kosovski vilajet, da ga tačno izvjesti, šta se sprema tamo. Pravo po istini, što je god vidio, sve je javio u Carigrad, a toliko je imao ugleda kod vojnika i časnika, da im se je usudio savjetovati, da se okane zasnovane akcije. Šemsi paša je isto pokušao u Monastiru, i odmah je ubijen, ali Šukri pašu su svi poznavali. Oni su znali,

da on nije u milosti kod dvora i da je otvoren čovjek, pa su ga radi toga voljeli i štovali. Uza sve to nije mogao sprječiti, da ne bukne revolucija. A kada je vidio silu, koja se spušća sa albanskih brda, savjetovao je sultanu, da proglasi ustav. I na Šukri pašin savjet pokorio se je Abdul-Hamid volji naroda.

Ali Šukri pašina je sudbina bila, da biva nadaren nezahvalnošću. Mladoturci mu nijesu opraštali, što je on često radi neposlušnosti kaznio neke časnike. Napokon nijesu znali, šta će s njim činiti. Zakućuće, da ga pošalju u Tripolis za gubernera, nu on to odbije. „Ja nijesam bio nikada mudir, kako bi onda valjao za gubernera? Ja svoju bradu neću pustiti u ruke jednog defterdara!“; to je bio njegov odgovor, kada su ga htjeli učiniti valijom. Za tim su ga imenovali zapovjednikom devetog vojnog zbora u Erzerumu, ali prije nego je i pošao na svoje novo mjesto, postao je zapovjednikom i generalnim nadzornikom I. domobranskog nadzorništva u Carigradu. Ovdje je ostao dok je buknuo rat i sada je eto dobio zadaću, da brani Drinopolje. Kako on vrši svoju zadaću, neka reknu riječi bugarskih časnika:

„Mi ćemo ga poštovati, kao što još nijedan general nije bio poštovan“.

S. L.

Beč, 11 veljače. Kola glas, da će zet crnogorskog kralja Nikole veliki knez Nikola Nikolašević u ožujku posjetiti bečki carski dvor.

Petrograd, 11 veljače. „Rieč“ konstatira, da je misija princa Hohentlohe poduprta uspjela. Između Rusije i Austrije ne postoje tako velike prepreke, a da se ne bi mirnim putem mogle riješiti.

Petrograd, 11 veljače. Naprotiv vesti, da se je Rusija izjavila pripravnom podupirati zahtjev Austrije da Skadar bude glavnim gradom Albanije, izjavljuje se, da Rusija podupire u pitanju Skadra zahtjeve Crnogore, i ako Austrija tim zahtjevima nije sklona.

Sporovi medju saveznicima.

Petrograd, 11 veljače. Saveznici se sporazumješe, da će kod opreka pri diobi osvojenih zemalja prepustiti odluku ruskom caru.

Hasan Riza umoren.

Cetinje, 11 veljače. Službeno se javlja: Zarobljeni Turci pripovijedaju kralju Nikoli, da je Hasan Riza na cesti bio umoren.

Pred pokoljima kršćana.

Solun, 11 veljače. U Smyrni je obzoran turski zbor koji sprema napadaje na kršćansko pučanstvo.

Na Čataldži.

Bugarska brzojavna agencija javlja dne 8 ov. mj. sljedeće:

Turske čete na liniji Čataldže pomaknule su se naprijed juče u tri smjera. Jedna kolona, sastojeca se od šest baterija, marširala je naprijed, poduprta od artiljerije i topova dvaju krstaša i dvaju torpednjača, koji su bili usidreni pred Bujuk Čekmedže. U 9 sati jutro maknule su se naprijed bugarske čete, koje su držale okupirane pozicije od Arnautkoi. Energičnim napadajem potisnule su bugarske čete neprijatelja prema mostu od Bujuk Čekmedže. Jedna druga kolona, sastojeci se od dva bataljuna, koja se bila maknula naprijed iz Bakčeki, uzmaknula je preko Karasula, bez da je dočekala bitku, na koju su se spremale bugarske čete. Končno se stavila u gibanje jedna neprijateljska pukovnija sa jednim odjelom mitraljeza i brdskog topništva, od sela Gukčeli i bila je napadnuta od bugarskih četa na bajunetu. Ova pukovnija bila je prisiljena na uzmak, koji se izvršio u najvećem redu. Neprijatelj je ostavio sve mrtve i ranjene na bojištu.

Osim toga svi pokušaji Turaka, da na liniji Jenikoi-Lazarkoi, u zoni Derkoša, predju u ofensivu, izjalovili su se, te su se turske čete povukle na svoje prvobitne pozicije.

Carigrad, 11 veljače. Službeno se javlja: Turske čete u Derkosu zaposješe bez otpora jednu utvrđenu neprijateljsku poziciju. Lievo krilo turske vojske prisilio je dvie bugarske pukovnije da napuste visove Osmanli. Neprijatelj je napao naše čete u okolini velikog jezera, ali je bio suzbijen. U Šarkoju izkrcane turske čete zaposješe mjesto nakon borbe, u kojoj su Bugari imali 200 mrtvih. Jedan bugarski častnik bio je zarobljen.

Sofija, 11 veljače. Svi pokušaji Turaka, da poduzmu na Čataldži ofenzivu, izjaloviše se. Turci su bili uz gubitke potisnuti.

Na Galipolju.

Ratne operacije u Galipolju.

Javljaju iz Carigrada: Krstaš je „Mesudije“ otišao dne 7 ov. mj. s pratnjom od dvije torpednjače prema Marmarskom moru, a to, čini se stoga, da prikrije iskrcavanje četa, što dolaze iz Trapezunta. U Rodosto treba da dodje 30 000 momaka, koji su se zato skupili u Ismitu. Čini se, da Turci kane marširati prema Lüle burgasu, eda oslobode Drinopolje od opsade.

Javljaju iz Berlina: Ovdje kolaju o bitkama na Galipolju najprotuslovnije vijesti. Dok jedne vijesti tvrde, da su Turci kod navale na Bugare užasno suzbijeni, da su izgubili do 15.000 mrtvih i da ih je 10.000 zarobljeno, druge vijesti kažu, da su Turci u srijedu rano kod Kavaka sjeverno od Galipolja zauzeli dvije bugarske pozicije, i da Bugari, jer suzbijeni, uzmiču. Ovdje drže, da su to predznaci skore odlučne bitke na Galipoljskom poluotoku.

Da ni u samih Turaka ne goje odveć velike nade, da će Turska vojska pobijediti Bugare, dokazom je velika panika, koja medju Turcima vlada u Galipolju, kao i to, da je guverner Galipolja već poslao svoju porodicu u Carigrad.

Ipak pobudjuje ovdje priličnu senzaciju, da se turska vojska usudila prijeći u ofenzivu.

Krstaš „Hamidie“ uništen?

Carigrad, 11 veljače. Privatne vijesti javljaju, da su tri grčka krstaša kod Portseida obkolili turski krstaš „Hamidie“ te ga razbili.

Potreba liečnika u Bugarskoj.

Prag, 11 veljače. Na želju bugarske vlade više čeških liečnika otišlo na bojno polje.

Izmedju Bugara i Srba.

Solun, 11 veljače. Jaz izmedju Bugara i Srba biva sve veći. Govori se, da su Srbi dali umoriti profesora Lutfeva, jer je na jednom banketu izrazio želju, da Srbi ne bi imali dulje ostati u Solunu. Tvrdi se, da Srbi znadu za ubojice raznih bugarskih četa te ih zaštićuju.

Progon Grka u Carigradu.

Carigrad, 11 veljače. Radi sigurnosti države bilo je uapšeno 200 sumnjivih Grka. Većina njih bijahu potjerani. Bilo je uapšeno i mnogo grčkih i bugarskih podanika te poslano u Synope i Anatoliju.

Iz Rumunjske.

Bukarešt, 11 veljače. Senat je odobrio zakone proti špijunaži u mirno doba.

Bombardiranje Drinopolja.

Carigrad, 11 veljače. Bombardiranje Drinopolja traje, i ako ponešto slabije. Šukri paša brzojavlja, da je Selimova džamija teško oštećena. Tvrdjava Drinopolja ipak se junački drži.

Nezavisnost Egipta.

London, 11 veljače. Nakon sklopljenja mira Egiptat bi imao postati nezavisan. Khedive postat će kraljem pod protektoratom Englezke.

Turske pobjede?

Carigrad, 11 veljače. Ovdješnje novine javljaju, da su Grci kod Bisani pred Janinim bili poraženi ostaviv 1.800 mrtvih. Prama tvrdnji istih novina, i Bugari na Galipolju bili su potisnuti do Bulaira.

Juriš na Skadar!

„Neues Wiener Tagblatt“ prima iz Cedinja dne 9 ov. mj.: Jutros prije zore oprostio se kralj Nikola od svojih sinova Danila i Petra, koji su pošli pred Skadar, da vojsku povedu na opći juriš proti Turcima.

U 10 sati dao je vrhovni zapovjednik general Martinović zapovijed, da bombardement Skadra i Taraboša imade započeti, a pješastvu je izdao nalog, da se spremi na opći juriš. U tili čas počeli su svi crnogorski i srpski topovi gruvati sa svih pozicija, vatra je bila kolosalna, gruvanje grozno. Kralj je Nikola promatrao kretanje četa i djelovanje topova iz doline pred Skadrom. Kad je ispaljen prvi topovski hitac, skinuo je kralj Nikola kapu, prekrižio se i rekao: „Bože svemoguću, pomoz mi i narodu momu na današnji dan!“

11. sati. Vatra bjesni sa svih strana. Princ Danilo telefonira u glavni tabor, da su turske topove na Bardanjolu posve usukali. Srpska je infanterija jurišem nasrnula na turske pozicije. Iza po sata zauzeli su Crnogorci Gojtane, te odsjekli Bardanjol od Skadra.

12 sati. General Martinović telefonira u glavni tabor: Neprijatelj u divljem jurišu nasrnuo na naše čete u nakani da oslobodi Bardanjol.

3 sata. U borbi je nastupio kratki odmor.

5 sati. Turske čete pred Bardanjolom ponovno suzbijene. Konac bitke još nije poznat.

Cetinje, 11 veljače. Pučanstvo i posada u Skadru žive u velikoj oskudici. Velika je nestašica živeža, ali municije ima dosta.

Cetinje, 11 veljače. O žestokoj borbi oko utvrde Bardanjoli javlja se službeno sljedeće:

Nakon trodnevne žestoke borbe, u kojoj su Crnogorci imali

2000 mrtvih i ranjenih, Crnogorcima je pošlo za rukom zauzeti utvrdu Bardanjoli. Turci su imali po prilici 4000 mrtvih koji pokrивaju bojno polje.

Cetinje, 11 veljače. Borba proti Taraboši i Bodicama traže daj. Crnogorci, i ako su prohodili do utvrda izprepleteni bodljikavim žicama, postepeno napreduju te su već zauzeli nekoliko šančeva. Gubitci su na obe strane znatni, ali se stalne cifre ne mogu još konstatirati.

Podgorica, 11 veljače. Emin bey, bivši zapovjednik od Crnogoraca osvojenog grada Tuzi, pripovjeda da se Skadar može još šest mjeseci braniti, jer ima dostatne zalihne municije i živeža.

Turska traži mir.

London, 11 veljače. Porta je zamolila sir Greya, da bi intervenirao za sklopljenje mira. Grey je zahtjevao, da Porta podnese službeno molbu za intervenciju velevlasti.

Carigrad, 11 veljače. Dok na svim stranama buktu rat, Haki paša putuje u Beč, Pariz i London, e da bi se poveliki pregovori za mir.

Gospodarski pregled.

Opća skupština „Ribarsko-Spužvarske Zadruga“ u Krapnju.

Na čistu sridu bila je u Krapnju držana glavna skupština „Ribarsko-Spužvarske Zadruga“. Presjedao je njezin predsjednik g. Marjan Selestrin, upravitelj Lučkog ureda u Šibeniku. Skupštini je sudjelovao, kao odalnik ministarstva za javne radje, g. Frano Oberthor. U svom govoru sjetio se predsjednik sućutnim riječima preminulih drugova Nikole Ivančića Ale i Jurica Tome. Prešav na rad zadruga kroz prošlu godinu ističe ljubav i slogu, koja vlada medju družinarima, a koja je odjeknula i do samog ministarstva koje je udjelilo Zadruzi 5000 K podpore, a uzto namaklo i potrebite strojeve za čišćenje spužava. Za ovo ide hvala odjelnog predstojnika R. Riedela, predsjednika pomorske vlade vit. A. Dellea i pristunog g. Oberthora, koji se riedkom požatvovnošću briga za dobrobit zadruga. Zadruga je u svemu napredovala, te posjeduje više stotina hiljada spuga, što predstavlja liepu glavnicu od više stotina tisuća kruna.

Bilanc je bio odobren jednoglasno, a u upravu su birani: M. Selestrin predsjednik, Mate Jurić p. Jose podpredsjednik, a viećnicima Šimun Gović, Lovro Jurić p. Nikole, Gović Nikola p. Ivana. U nadzorni odbor predsjednikom je izabran Ante Ivančić Ivin, Ante Bergam i Jakov Curavić. Procjeniteljima spuga bili su izabrani Lovre Jurić, Tome Baraka i Mate Gović. Napokon je bilo jednoglasno zaključeno, da se Zadruga učlani u „Zadružni Savez“ u Splitu.

Da se je došlo do ovog liepog rezultata u ribanju spužava i da se je podiglo na stepu domaće industrije, u prvom redu mora se zahvaliti slozi i ljubavi samih ribara, zauzimanju nar. zast. dra. Dulibića, vrlag predsjednika Selestrina i učitelja Belamarića.

Austrijski državni dug.

Austrijski su državni dugovi od godine 1862., kada su iznosili 4.9 milijardi kruna, poskočili za 151.8%, te su danas dosegli 12.37 milijardi kruna.

U godini 1862. bilo je medju one 4.9 milijarde kruna takodjer 826 milijona „visećih dugova“, dok je državni dug u rentamo iznosio 4 milijarde kruna. Danas je stanje visećih dugova manje, jer ti dugovi izuose oko 225 milijona kruna. Naravna stvar, da vlada nastoji, da viseće dugove što više snizi, jer oni trebaju veći postotak, nego li rentovni dugovi. Unatoč toga je od 1908. godine zapelo otplaćivanje visećih dugova, koji su do tada spali na 61 milijon, jer je nastupio zastoj u rentovnom kurzu.

Tim, što je naravni dug narasao od 4.9 na 12.37 milijardi kruna, porasla je i potreba kamata od 220 milijona kruna (u godini 1862.) na 488.5 milijona kruna u godini 1912., što znači porast od 121.4%. U tih pak pet decenija poraslo je žiteljstvo u Cislajtaniji od 19.9 na 28.8 milijona duša. Porast je to dakle od 50.4%, a taj reprezentira zaostatak za državnim dugovima 3.3 više nego 100%. Ovaj je zaostatak dakako iziskivao, da se povisi i dug, što otpada na pojedinu glavu. Tako je duga godine

1862. na čovjeka otpadalo 256 kruna, a sad otpada 429 kruna.

Zlo bi bilo, kad bi se ove brojke uzele u apsolutnoj veličini i kad se ne bi uzelo u obzir u isti čas izvanredno razvijanje cjelokupnog gospodarstva, kakovo se razvijanje najlake opaža iz porezne snage. U spomenutom razdoblju (od 1862. do 1912.) prihodi su od direktnih poreza poskočili sa 183.8 na 403.3 milijona kruna; dakle oko 206%. Dok je 1862. svaki austrijski trgovac platio 6.4 kruna direktnog poreza, plaća sada blizu 14 kruna. Prihodi od neizravnih poreza poskočili su od 343.6 milijona kruna u 1862. godini na 1108.5 milijona kruna u 1912. godini, dakle preko 290%. Prije 50 godina platio je svaki Austrijanac na indirektnim porezima 14.8 kruna a danas plaća 38.4 kruna ili u svemu za poreze 21.2 kruna u godini 1862., od čega 11.5 kruna za pokriće kamata, koji su bili nužni za državne dugove. To sve preatira 54 postotka cjelokupnog poreza. U 1912. godini plaća 52 kruna, od čega 14.8 kruna ili 28% od svega poreza otpada na pokriće kamata. Postotak je dakle na otplaćivanje kamata skoro na pola pao.

Ovo stanje dakako ne daje povoda osobitom optimizmu, jer valja imati na umu, da je perioda od 1862. godine radi neposrednog rata u gornjoj Italiji (1859.) prikazivala zastoj u državnoj financijskoj upravi 19. stoljeća.

Najveću stajku u državnim dugovima iznose dugovi za željeznice, koji su od 8.1 milijona kruna u godini 1862. skočili u 1912. godini na 3232.8 milijona kruna. Još više je porastao kamatnjak na ovu svotu, jer se od 0.27 milijona kruna uspeo na 123.6 milijona kruna. To su troškovi, što ih Austrija ima za to snositi, jer je sistem privatnih željeznica od 1862. promijenila u današnji državni željeznički sistem (osim južne željeznice i nekih sekundarnih željeznica). Radi tadašnje oskudice u novcu, a jer su se u tim transakcijama morale izvesti mnoge preinake, troškovi su vrlo porasli.

U godini 1910. cjelokupni proračun izdataka iznosio u Cislajtaniji 300.4 milijona kruna. Kamatnjak državnog duga u godini 1862. iznosio je preko 236 milijona kruna, a u 1911. godini je bila potreba kamata skočila na 421.1 milijon kruna. Razmjerno je dakle prema potrebama i izdacima 1862. godine procentualno (prema veličini svote) kamatnjak na sve državne izdatke pao od 30% na 14% u 1911. godini. I to je ona svijetla točka u historiji austrijskog državnog duga. Državni izdaci za otplatu kamata, bivaju razmjerno uvijek manji, a to doprinosi, da se u učvršćuje austrijski državni kredit.

Sadanji se dakle zastoj u državnim rentama, koliko se iz ovog svega vidi, ne treba pripisivati tome, da je možda uzdrman kredit državi, već drugim razlozima, a to je poglavito napetost u izvanjskom položaju, koja je u kauzalnoj vezi sa zastojem kursa državnih renti u svim evropskim državama.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice „DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1912. sljedeće glavne pruge:

- Trst—Metković A (poštanska) Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati poslije podne; povratak svake subote u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Metković B (poštanska) Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslije podne; povratak svake sriede u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Metković C (poštanska) Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslije podne; povratak u četvrtak u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Korčula (poštanska) Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati poslije podne; povratak u ponedjeljak u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Šibenik (poštanska) Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslije podne; povratak u četvrtak u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Makarska (trgovačka) Polazak iz Trsta svake sriede u 6 sata pos. pod. povratak svaki ponedjeljak u 1.15 poslije podne.
- Trst—Vis (trgovačka) Polazak iz Trsta u subotu u 7 sati pos. podne; povratak svaki četvrtak 7.15 pos. podne.

INSAM & PRIMOTH St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.

Više puta nagradjeno.

Xiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedao nice križni putevi, raspela, jaslice itd. Katalog uzore ka s cijenama daje se badava. Za dostavu naručbe do štacije ukjučivo sa škrinjom, ne plaća naručitelj.

PRVORAZREDNOM DIPLOMOM I ZLATNOM MEDALJOM :: NA RIMSKOJ I BRUSELJSKOJ IZLOŽBI NAGRADJENA ::

TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA

VLADIMIR KULIĆ ŠIBENIK

PREPORUČA SVOJE PROIZVODE P. N. gg. ŽUPNICIMA, CRKOVINARSTVIMA I BRATOVŠTINAMA.

POZOR! Na sve naručbe što se prime inicijativom Hrv. kat. - nar. djačtva, na korist njihovu davam 5%.

SPUŽAVA

... RAFINIRANIH I PROSTIH ...

svake veličine i oblika

za sve moguće potrebe te za toilette

imade veliku zalihu

SPUŽVARSKA ZADRUGA

U KRAPNJU

Naručbe adresirati na:

Spužvarska Zadruga - Šibenik.

Iz grada i pokrajine. RAZNI BRZOJAVI.

Dr. Dulibić za nastavak školske obuke i za dopust učiteljima-vojnici. Narodni zastupnik dr. Dulibić intervenirao je jučer kod ministra domobranstva Georga, da bi se omogućilo te vojničtvom zapremljene pučke škole u našem gradu budu otvorene za školsku obuku i da se učiteljima-vojnici dade dopust. Ministar je odgovorio da će se školska obuka u pučkim školama moći domala nastaviti, jer će vojnici dobiti druga pomješća. Glede dopusta učiteljima odgovorio je, da je za sada nemoguće ići u tom pogledu odrediti.

Regnicoli na „Sufidu“ ljuto se zamjerili stanovitoj talijanskoj gospodi, pa zato na njih kroz „Dalmatu“ već opevavano svakovrstnih napadaja i insinucija. Prije su zabadaali u upravitelja inženira Bartoli, a sada nemogu da probave ni njegovog nasljednika inženira Aldighieri ni skoro sve regnicole namještene na „Sufidu.“ „Dalmata“ ih napada što niti su bili na plesu niti se bud kojim darom sjetili Lege.

Gospoda regnicoli ne trebaju naše obrane od ovih napadaja. Reći ćemo samo toliko, da ponašanje upravitelja g. inž. Aldighieri i njegovih činovnika, porietlom iz Italije, ne odgovara samo zdravo shvaćenom poslovnom principu, ma je ono i odraz prave uljudbe te istinskog liberalizma, ako poštuju karakter i sinove ove zemlje. Svojim skroz korektnim držanjem gospoda regnicoli ne samo da unapređuju poslovne svoje probitke, ma doprinose sve većoj snošljivosti i sve boljem razumijevanju naroda, koje Jadran dosada dielio a na korist trećeg.

Slavje naše sugradjanke. „Libertá“ i „Nuovo Giornale“, što izlaze u Piacenzi, bilježe velike trijumfe naše sugradjanke gđjice. Ester Mazzoleni u onom gradu. Umjetnica je bila obdarena mnogobrojnim dragocjenim darovima i cviećem.

Šibenik bez vode. Stanje gradskog vodovoda upravo je žalostno. Občina je u svojedoba nastojala doskočiti tome, ali brižljivi Zemaljski Odbor nije odobrio zajma koji u tu svrhu trebao. Sada gradjanstvo mora da osjeća pomanjkanje vode. A ne samo gradjanstvo ma i pokrajinska bolnica. Kolodvor naprotiv, kako ima svoju vodovodnu ciev dublje u zemlji, obskrbljen je uvijek vodom, pa se je bolnica obratila na nj za vodu, ali bi joj zaniekana. Bolnica tako sada nema vode, a sve to neka zahvali skrbljivoj Zemaljskom Odboru.

† **Tonka Junaković.** Podgrizena nemilom boljeticom, htijuci slijediti milog si brata, preminula je prekjueer ova simpatična i dobra duša, u 21. godini svog života. Drugarice joj htjedeše izkazati zadnje počasti te ju, nošenu od mladih sugradjana, odpratiše do vječnog počivališta, uz duboko ganuće mnogobrojnog gradjanstva. Rajsko naselje bilo njenoj blagoj duši!

† **Marin Bulić pok. Ivana.** U Vranjicu kod Splita preminuo je jučer ovaj dični starina, brat učenjaka mons. don Frane Bulića i otac Stjepa, dra. Ivana, Nikole i Mate, u 82. godini života. Sprovod biti će sutra u 10 s. prije podne. Čestitom starini duša se raja nauživala, a mnogobrojnoj uciviljenoj obitelji naše iskreno saučešće.

Redarstvene viesti. Od 23 siečnja do 6 ov. mj. redarstvo je moralo uredovati u više slučaja. Izmedju ostalih tuženi su sudu: jedna osoba radi uvrede straže, jedna zbog prekršaja proti tjelesnoj sigurnosti, jedna radi uvrede straže i tjelesne ozlede, a jedna je uapšena zbog bluda i skitanja.

Carevinsko vieće.

Beč, 11 veljače. Vlada je podastrla parlamentu zak. osnovu o nametu na žigice i to dvie pare na kutiju od 80 komada, nadalje 10 para na svieće, a na kriesove najviše dvie krune.

Beč, 11 veljače. Poljački zastupnik Reizer držao je u parlamentu četirisatni obstrukcionistički govor. O ponoći kuća već nije b'la sposobna za zaključivanje.

Položio mandat.

Mostar, 11 veljače. Mostarski zastupnik Krulj položio je svoj saborski mandat.

Odstupa ministra Hohenburgera.

Prag, 11 veljače. „Narodni Listy“ javljaju, da će ministar pravde dr. Hohenburger u najskorije vrijeme poći na dopust, a poslije radi trajnog poboljšavanja povući se.

Vražje sufragete.

London, 11 veljače. Sufragete su u subotu razrušile brzozjav izmedju Londona i Glasgova: prekinuše i podzemne spojeve.

Zaglavio obretnik južnog pola.

London, 11 veljače. Kapetan Scott, koji je u siečnju g. 1912. dopro do južnog pola, vraćajući se kući zapao je u sniežnu mečavu te sa celom pratnjom zaglavio.

Revolucija u Meksiku.

Newyork, 11 veljače. U Meksiku je došlo do nove revolucije, koju podigla vojska. Ustaše napali su vladinu zgradu, ali su bili četiri puta suzbijeni. Jedno 250 ustaša je bilo usmrćeno.

Obitelj predsjednika republike pobjegla je u japansko poslanstvo.

Revolucionarac Diaz, pušten na slobodu, dočepao se riznice i arsenala. General Trcino bio je od ustaša proklamirao za predsjednika, a Ruiz za ratnog ministra.

Washington, 11 veljače. U Meksiko odaslani su ratni brodovi.

Nemiri u Tokiu.

Tokio, 11 veljače. Mikado raspustio je parlamenat, jer se vladina stranka razdvojila. Uslijed toga došlo je do velikih nemira. Veliko mnoštvo svieta demonstriralo pred parlamentom. Policija je navalila na demonstrante i ranila 15 osoba. Redakcije službenih listova bijahu demolirane. Osoblje novina pucalo je sa prozora na mnoštvo te usmrtilo tri osobe. Masa je tražila da policija uapsi ubojice.

Tokio, 11 veljače. Za nemira usmrćeno 6, ranjeno 70. Žestoka agitacija proti ministru Katsuri.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, ciena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Marko Markovina

Split

Iza Prokurative (vlastiti stan)

— Telefon 93. —

Tek. račun kod Filialke Banca Commerc. Triestina.

I. ZASTUPSTVO i SKLADIŠTE

Eternit za moderne krovove — postavlja po specialnim radnicima.

Cievi od keramike

Dimnjaci „

Pločice „ za kuhinje, hodnike itd.

Stakla prosta i ornamentalna

Peći glinene } postavlja po specialnim
Sparherde } radnicima

Papendek tanki i debeli

Zahodi porculane kompletni — posuda, daščica, sprema za vodu i dr.

2. GRADJEVNO PODUZEĆE

ovlašteno Dozvolom c. k. Namjestništva u Zadru, izvadjaja sve radje svoje struke.

3. PRVA SPLITSKA MLJEKARNA.

Vlastita pomješća putem Poljuda, Prodaj: Mljeka, Gnjoja, Praščica za razprod — amerikanske i njemačke pasmine.

Naslov za pisma i telegrame:

„Marko Markovina — Split“.

KO ŽELI ZDRAVLJA

neka pohodi glasovito

Spljetsko sumporno kupalište

NAGY I DRUG

koje posjeduje, kako već poznato, najljekovitiju mineralnu vodu u Evropi. U jednoj litri sadržano je 31.5 grama razne soli. — Otvoreno cijelu godinu.

Prospekte šalje uprava.

TRAŽI SE

Poslužnik - -

- - za tiskaru

Upitati se u

„Hrvatskoj Tiskari“ — Šibenik.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu jedini je domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

PODRUŽNICE i GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Rieka, Sarajevo, Ljubljana i Novisad.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I., II. kat
Telefon 25-94

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica, industrijalnih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETNINA (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLODINA (žita, sljena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,713.674-13
Od toga temeljna glavnica K 800.000-—
Godišnji prihod premije K 1,363.040-89
Isplaćene odštete K 4,970.238-48

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu
VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

PREBLAUER, SAUERBRUNN

I AUENQUELLE

MINERALNA VODA KISELICA

Čista alkalična, posve naravna alpinska kiselica, uvijek svježja, preporučena od svih liečnika kao najprijaznija voda za stolno piće te kao najbolje sredstvo proti želudčanim i bubreznim te spolnim kroničnim bolestima. Budući je rasićena izobiljem ugljične kiseline, to je izvrstna za miešati sa vinom ili bilo kojim drugim pićem, te se pije veoma za njezine vrstne ukuse.

Nalazi se u svakom hotelu, restauracijam i svim dućanima.

Glavno skladište za Trst, Primorje, Istru i Dalmaciju:

Hermann Tonitz, Trst.

Zastupstvo za Dalmaciju:

IVO MACHIEDO, Dubrovnik.

BAČAVA HRASTOVIH

OD 3½ DO 4 HL.

VELIKA ZALIHA

MUŽKIH ODIELA ZA ZIMSKU SEZONU

NAJMODERNIJEGA KROJA — — — — — UZ VRLO UMJERENE CIENE.

☞ SUVIŠE ODIELA ZA AMERIKU. ☜

PIO TERZANOVIC - ŠIBENIK

Ne boji se nikakove utakmice.

Velika zaliha svakovrstnih

MREŽA OD PAMUKA

(KOTUNA) od prve svjetske tvornice.

Suviše

MREŽA TALIJANSKIH (puljizkih)

KRALJICA DAGMAR

HISTORIČKI ROMAN

ČESKI NAPISAO VACLAV BENEŠ TRŽEBISZKY PREVEO PAVAO M. RAKOŠ

65.

Dobro — vrlo dobro rekao je onaj djed: „Čudne stvari dogodit će se — čudne, draga djeco — Sveti naši zaštitnici doći će da nas vide!...“

I kad se braća ustavila na Hradčanima i skočili s konja, najprije ušli u svetovitsku crkvu, u crkvi svećevom grobu, izvadili su svoje mačeve, stavili su ih u obliku krsta na grob, klekli su i zavjerali se vječnom vjernošću...

Češka gospoda od ganuća nisu mogli da gledaju; samo desnice su si još jednom stisli, što su mogli srdačnije... Stari Černin dao je ruku i smečenskom Boršiti i Mešku iz Pernca, šapćući: „Bili smo si neprijatelji; budimo opet prijatelji!“ I Smečenski i Perucki stili su naboranu Drslavovu ruku i nisu htjeli, da je ispuste iz svojih desnica, oba su zajedno govorili: „Davno smo već mislili o tome; a nismo se usudili, jer smo se bojali, da ćeš nas odbiti!“ A toj dvojici pridružili se i Bavor Strakonicki i Ratmir iz Krasikova...

Kad su Pršemisl i Vladislav još neprestano klečali kraj groba svetoga Vaclava, oglasili se na crkvevom podu teški koraci, zveckale su ostruge, čelik udarao o četverouglasto kamenje, a po svetištu razlijevao se glas, dolazeći s dna vjerne, poštene češke duše: „Ta to sam već slutio — to sam unaprijed znao — da će se tako dogoditi... Za to nek bude na sve vjekove štovani i hvaljeni naš dragi Gospodin Bog!“

Dolaznik, koji je dolazio u visokim konjaničkim čizmama, s teškim ogrtačem, s injem na sjedim brcima i o boku s mačem za dvije ruke bio je gospodin Petar, župan na Drševiču, donasajući u Prag knezu Vladislavu vijest, da se kao što govore vratio Pršemisl i da se sjeća svojeg obećanja, kojim je toliko puta osvjedočio na Drševiču svojeg „uznika“ o iskrenosti, nesebičnoj i požrtvovnoj bratskoj ljubavi.

XI.

Na Malkovu spremali se za Božić.

A gospodja Adleta bivala je sve više zamišljena. Sjela je u naslonjač, šuteći zagledala se preda se, oči joj se sklapale, bilo je u njima puno magle kao vani pod širokim nebom, digla se, pristupila je prozoru, zagledala se u snijegom pokrivenu pokrajinu, a na licu joj je izraz pritajene žalosti bivao sve vidniji i vidniji...

Pršemislovo poslanstvo, koje je očekivala, da joj javi, da li se njegov put u Češku svršio s dobrim uspjehom i da ju pozove u domovinu, još uvijek nije došlo... Nigdje se ni rječce o tom čulo nije, kako je u Češkoj. Da li je srećno stigao u rodnu državu? Nije li pao na putu u ruke svojim neprijateljima? A ni brat pokrajinski grof nije ih pripoznao, kao da mu zaista nije sestra...

Činilo se, da se gospodji Adleti na bijelom čelu više pokazuju nabori i da se među crnom kosom svjetlila pogđegdje već i srebrna nit.

A i Jitruška izgledala je, kao da je ostavila svoju mladu dušu u Bukovcu pod razvalinama, gdje je bilo sve zasuto snijegom i gdje je letio samo jastreb — onaj, o kojem je rekao vlhvevec, da je to Niklotova duša. Neprestano mučile su je misli, da će ostati mlada udovica, i da će morati, kad budućeg proljeća opet zazelene lipe, svijati oko glave vijence od njihova lišća.

Neobično zamišljen bio je i starješina Ljudevit, i mati Živena si na samo često brisala pregačom oči. Tako brzo je prošla njezina sreća, i u staroj glavi sve joj se više javljalo pitanje: „Zašto?“

Sobjehrd i Vratislav kratili si vrijeme lovom, makar vrijeme bilo ma kakvo. A kao da su im lukovi izgubili pruživost i kao da im vjetar uvijek zanosio strjelice, jer nikad nisu pogodili u cilj. Uvijek su se vraćali praznih ruku... I nad njima je posve nisko letio gavran, čudnovato, skoro se krilima doticao njihovih lica, i kad su naci- ljali u njega, zakričao je, kao da im se ruga, i strjelice se nedaleko od njih zabo- le u zemlju...

„Vrlo čudnovat kraj... Ne bi htio umrijeti u njemu, ne bi rado ostavio u njemu svoje kosti... Na prsima svakog dana osjećam sve veći teret...“

„I meni isto tako, prijatelju!“

Sobjehrd uzeo je iza toga svojeg prijatelja, kneževića Vratislava za ruku i zagledao se u njegovo lice, da je Pršemisloriću pri tom bilo pri srcu neugodno... — „Sve će tebi biti još dobro...“

„Samo pod jednom pogodbom!“

Sobjehrd izbacio je ove riječi, i činilo se, kao da su ga ne znam kako u- morile.

„A pod kojom?“

„Hoćeš li zaista da to znaš?“

„Zar mi još uvijek ne ćeš da povjeriš, Sobjehrde! — A ipak si se o mojoj iskrenosti već mnogo puta osvjedočio!“

„Tiče se tebe, vas svih... Bolje bi bilo da šutim!“ Sobjehrd udario se pes- nicom po čelu.

„Tim prije si dužan, da mi povjeriš...“

„Kad hoćeš, znaj... Kad bi se tvoj svjetli otac opet vratio k nama...“

„Ako put ne uspije?“

„Jest... htio si znati... a sad se ne čudi...“

Vratislav zadržao je prikladnim riječima, koje su prešle Sobjehrdu preko usnica

„Ne razumijem te...“

„Onda ti sve moram protumačiti... Ako sjedne tvoj otac na vojvodski prjesto, doći će drugi vjerenik po tvoju sestru, drugi će je odvesti sobom, jadnog Sobjehrda niko se ni sjetiti ne će, tvoj svjetli otac tražit će saveznika, a tvoja je sestra najčvršća veza najzamamnije sredstvo... Oprosti Vratislave, što govorim tako iskreno... Možda mi već za tjedan dana ne će biti moguće...“

Zatim su mladići ušutali i cijelim putem prema Malhovu u cijelom kraju na- stalu tišinu nijedan ni rječom narušio nije...

Samo Draguška je bila kao da je već davno u tom kraju. I toj Premislovoj kćeri bilo je najugodnije izvan malhovskih bedema. Često je bila uz oca Dobrogosta, izlazeći s njim ispod krova, na koji je sjela Morana... I ljudima činilo se, da je uz tog duhovnika pod njihove krovove ušao andjeo čuvar, pun čiste ljubavi, da bi im brisao s naborana čela mrzle kapi smrtnoga znoja, da šapće drhtavoj duši najsladju utjehu... i kako su joj blagosivljale modre usne, kako im želila sve najbolje!...

„Da to bude jednom naša kneginja? — Kako bi rado ustao iz groba, kako bi rado onda živio? — Već je velik broj mojih dana, već je blizu stotinu godina, nije mi žao za život, koji se gasi; a onda bih ipak rado ustao — vrlo rado! — Ona će biti naša kneginja!“

I stara, stogodišnja glava na jednostavnom uzglavlju pri zadnjim riječima legla je na zadnji počinak.

„Ipak nije bila uzalud na Jitruškinoj svalbi s danskim kraljevićem...“

„S našim knezom...“

„Naravno — naravno, čovjek se takovim promjenama ne može ni priučiti... Kad sam bio još dječak, proklinjali smo Dance, i kad umiremo, blagosivljemo ih... Oprostite mojoj glavi! — Tako se mjenja vrijeme, tako prolazi ovaj svijet...“

Starac u krevetu disao je lakše i lakše...

(Nastavit će se).

OGLAS.

Častimo se javiti P. N. občinstvu, da naša krojačnica te gg. trgovci MARKO JAKOVLJEVIĆ i IVE ŠAIN u ŠIBENIKU i PETAR PILIĆ u ZADRU prodavaju gotova odijela solidno izradjena iz naše čiste vunene štofe po Kr. 32.— od broja 44 pa unapred, i izvrstne kuverte u raznim bojama takodjer iz čiste vune uz veoma umjerene cijene. Vanjski trgovci, ako žele nabaviti gotova odijela i kuverte, neka se obrate našoj tvornici, gdje će na gore spomenute cijene takodjer dobiti popust.

Odličnim štovanjem

PRVA DALMATINSKA TVORNICA PREDIVA I TKALA
PAŠKO RORA & drug

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2.000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DE- VIZE SE PREUZIMLU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET- NICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ZRIEBANJA. REVI- ZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT- NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

GRADJEVNO PODUZEĆE

PETAR BLASOTTI & FRANO ŠKOTON

IZPITANI ZIDARSKI MAJSTOR - - ŠIBENIK

PODUZIMLJE SVAKU VRST GRADJEVNIH RADNJA I POPRAVAKA. — SPECIJALISTA U GRADNJI ŠTEDNJAKA (SPARHETA) I SOBNIH PEĆI

PODUZIMLJE ČVRSTE RADNJE U CEMENT BETON (EIZENBETON) BEZ POTREBE ŽELJEZNIH GREDA. — POSEBNA KANCELARIJA ZA NACRTE I TREBOVNIKE KUĆA PASINI PUT SUDISTA.

Poljodjelska Zajmovna Blagajna

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo

u ŠIBENIKU.

Ukamaćuje novac na uložne knjižice uz

5%

VELIKA ZLATARIJA
Gi. PLANČIĆ
Vis = STARIGRAD = Velaluka

NOVO IZRADJENE

:: RADNIČKE KNJIGE ::

I

- SLUŽBOVNE KNJIGE -

NABAVLJAJU SE U

HRVATSKOJ TISKARI

(Dr. Krstelj i drug) Šibenik.

Losconcz & Hatvanski paro-
mlinovi od Borsod Mischolz
i Istvanskog dioničkog dru-
tva proizvadjaju najbolje i
najizdašnije vrsti

:: BRAŠNA ::

Najveće mlinsko poduzeće.

Dnevna produkcija 700.000
kilograma brašna.

Glavno zastupstvo i skladišt - kod
tvrdke:

FRAN LENTIĆ Trst.

Vodovode

Šmrkove

svih vrsti izradjuje

najveća slavenska tvrdka
Monarkije

ANT. KUNZ

Hranice (Morava).

Praktične upute i približni
troškovnici badava.